

mert az illető hely az idén be volt vetve. Ezenkívül Rómer a nyári szünnapok alatt tett utjáról, Henszlmann pedig a csanádi és arácsi régi templomokról tőn rövid jelentést; — bővebb értesítést mindketten akad. osztályülésben teendnek.

— **A budai csonkatorony pecsége.** Azon XVII-ik századi eredeti okmány, melyen ezen nevezetes pecsétnek eddigelé irodalmilag ismert egyetlen lenyomata fennmaradt, egész szövege szerint így szól: „Mi a keresztenség pogány ellenségének a törököknek iszonyú es keserves fogságában a budai csonka toronyban nyomorgó szegény kereszttyén rabok, a kiknek nevünk ide alább vagyon írva, és az egész sereg, úgymint kétszázharminczöten: adjuk tudtára mindeneknek a kiknek illik, és valljuk e levelünkben; Hogy ennekelőtte három esztendővel egy szegény rabtársunkért, ugymint Ikervárott lakozó Adorján aliter Tót Péterért kezesek lévén seregestől, hazájában bocsátot tuk, hogy sarcza végett az urakat ő nagyságokat és jóakaróit futhatná; a mely midőn bizonyos summa pénzt hozott volna sarczában, reá találván akkorban Tüskevárott lakozó Tompa Márton a Bakonban, megöltö említett rabtársunkat, és lábait is elvágta, hogy meg ne ismernék. Melynek gonoszsága kinyilatkoztatván, annakutánna megfogott Sárvárrá, és az urak ő nagyságok jóakaratjából magát akartuk beadni, de a pogány török nem elégedett meg vele, hanem a megöletett rabtársunknak sarczát, ugy mint kétezer tallért kíván rajtunk kezeseken, iszonyu kinokkal nyomorgatván érette bennünket. Melyért viszont megtalálván a keresztény urakat ő nagyságokat: törvént láttattanak reája, ebbeli hallatlan tolvaj gyilkosságaért, és fején, jószágán marasztotta a törvény. Melyre nézve az nemes Soprony vármegye kibocsátván Nagy György szolga-bíró uramat, az mi kevés jószága volt Tompaházán, Soprony vármegyében, sequestrálta a több atyafiak jószágátul, és kezünkhöz adta, ugy mint egy pusztá házhelyet, Czimber Ferencz háza mellett lévő, minden hozzátartozandó igazságával: ugymint egy darab erdővel, Tompa Pál és Miklós deák erdei között lévővel, és a második dülőben lévő másfél hold földével, melynek szomszédi Tompa János és Bán János földei; illy okkal, hogy valamint eladhatjuk, szabad legyen eladnunk. Az mely jószággal az vármegyén megkináltatván az atyafikat, mivel más hozzá nem vette: az pogány ellenségtől való iszonyu inségtől és nyomorúságtul kényszerítettvén, adtuk el nemzetes és vitézlő Bakodi István uramnak, feleségének Tolnay Örsik asszonnak és maradékinak húsz grézi

talléron, örök áron, és fölvévén a megirt summát ő kegyelmétü Niczky János hadnagy uram előtt, kezében adtuk az megirt jószágot ő kegyelmének, hogy ő kegyelme felesége és maradéki is birják és éljék örökös-sen. Melynek bizonságára adjuk ez levelünket, nyomoruságbéli sere-günk gazdája kezeirásával és szokott pöcsétünkkel mege-rősítvén.

Actum Pór-Ládony, die 4. May Anno 1661.

Posgay András rabok gazdája.

(P. H.)

Szolnai György, pap.

Kamán János és az egész sereg, numero 235.

Okmányunk tartalma már magában is érdekes, pecsétje azonban főérdekét képezi. Eddigelé nem igen volt arról tudomásunk, hogy a XVII-ik században a budai török rabságban sinlődött öseink ott mintegy külön községet is képeztek; hogy volt gazdájuk, papjuk, mint ok-mányunk tanusítja, sőt még saját pecséttel is birtak, melynek — az okmányunkon látható lenyomata szerint, körirata ez volt: CZONKA. TORONY. P. A pecsét kerek, körülbelől akkora mint egy új 20 kros és veres viaszra borított papírra van lenyomva. A köriratból, első tekintetre mindannyi betű tisztán fel nem ismerhető; azonban az öt első betű, ugymint a CZONK világosan és egymás mellett kellő arány-ban kitünik, az alig látható A. betű már aránytalanul távol van véseve a K. betűtől; a második szó elején a T. betű is alig látszik még, az O. betű azonban már egészen kivehető. E mellett az R. helyett tévedésből mintha N. lett volna véseve; utána ismét O. látszik; az ezután való betű nem vehető ki, míg az Y. igen jól látható és mellette mint szó végén egy pont; az utolsó betű a P. a ponttal együtt szintén igen jól kivehető. — A czímert a pecsétben, — mely hasonlóképen hiányosan látható, — keresztbe tett kulcsoknak vagy békóknak tarthatni. *)

Feltűnő mindenesetre az is, hogy az okmány kelte helyéül Pór-Lá-dony (Sopronymegyében) emlittetik; ez máskép nem magyarázható meg, mint hogy vagy Posgay András rabok gazdája ment el a törökök enge-

*) Ezelőtt mintegy 15. évvel közlém okmányunkat Páur Iván ur-ral, ki ha jól emlékszem, akkor egyik napi vagy heti lapban azt meg is ismerteté, azonban miután ez előbbi közlemény Nagy Iván ur figyelmét elkerülte, midőn t. i. e füzetek m. é. folyamának 424. lapján a magyar köriratu pecséteteket felsorolta, legyen szabad tehát okmányunkat e helytt újabban emlékezetbe hoznom.

delmével, Sopronymegyébe, az okmányban érintett eladást itt eszköz-
lendő, vagy a vevő Bakody István otthon elkészítvén az adásvevési
szerződést, aláírás és megpecsételés végett felküldte Budára az eladókhöz.

Az okmányt néhai Hetyésy László sopronyi lyceumi tanár aján-
dékából birom, ki Bakody Istvánt leány-ágon ösei közé számítá. Az
okmányt eredetiben is felmutatom, s közlése után, illő helyére, a magyar
akad. levéltárába át szolgáltatni kérem.

NAGY IMRE.

— **Megint három magyar köriratú községi pecsét**
a szathmári békét megelőzőtt időkből. Az egyiket H ö k e L a j o s t.
tagtársunk közli velünk, Duna-Földvárról. Ez Solt városáé, s 1619-ből
való. Régi ezüstforintos nagyságú, s körirata: SOLT VAROSA
PECSETI: 1619. A pecsét terét nyolcz csillag-csúccsal bíró, de aló¹
tompán végződő, körül pedig öt kis karikával köryezett keretben, két,
X formán keresztbe fektetett kulcs foglalja el, körülte négy csillaggal.
„A kettős kulcs — jegyzi meg Höke úr — a városiasság jelvénye lé-
vén: Soltnak hajdan bizonynyal létezett kiváltságairól tanúskodik,
melyek azonban ma már sem írásban, sem gyakorlatban nem léteznek.
A vármegye, mely Solt után neveztetik, 1649-ben még „Comitatus Solt
Sedis Albensis“ czímen fordul elő a törvénykönyvben, 1659-ben
Pest s Pilissel egyesítettet.” Szintén Höke úr a mohácsi vész után el-
pusztult, de a XVII-ik század végén hamvaiból kikelt szegzárdi apát-
ság — tán Mérey Mihály új apát által alapított g y m n a s i u m á n a k
pecsétlenyomatát is beküldé. Ezen apátságot osztán, a Rákóczi-háború
alkalmával — Mérey apátúr buzgó magyar s a fejedelem igaz híve
lévén — a ráczok ismét feldúlták és elhamvaszták. A pecsét tehát a
közbeeső évekből való lesz. Egyébiránt ez lázsiás nagyságú s körirata
latin: SIGIL: GYMNASII . ABBATIALIS . SZEKSZARD : Közé-
pén egy kiterjesztett szárnyú angyal ment ki jobbján ragadva egy
gyermeket valami tátongó fenevadnak, úgy látszik tarajos sárkánynak
torkából. Az angyal feje fölött Isten gondviselésének jelképe látszik:
sugárzattól köryezett háromszögben egy nyitott szem. A tíz-tizenkét
évesnek látszó gyermek talpig magyar ruhában van: félczombig érő
dolmánykája, prémes panyókás mentéje, s szűknadrágos lábain deli-csiz-
mácskák. A pecsétlenyomónak, a tiszta lenyomat után ítélve, épnek kell
lenni. Mi igen érdekesnek tartjuk. — Megjegyezzük egyszersmind, ha-